

Skeleoperation

Ved skelen peger øjnene ikke i samme retning.

At skele er ikke ualmindeligt, da ca. 5 % af danske børn skeler. Det kan være medfødt eller opstå senere i livet.

For at ophæve en skelen kan der behandles med briller eller øvelser, hos nogle vil en operation være nødvendig.

En operation vil normalt først finde sted, når skelen har stabiliseret sig, og der ikke kan opnås resultater med anden behandling, som for eksempel briller. Bruges der briller før operationen, skal brillerne også bruges efter operationen.

For at korrigere for skelen opererer man på øjenmusklerne, som sidder udvendigt på øjet. Skeleoperation udføres enten af funktionelle grunde, for eksempel hvis man har samsynsproblemer eller af psykosociale årsager. Operationen kræver oftest fuld bedøvelse og foregår ambulant, dvs. man kommer hjem samme dag.

Operationen kan også foregå i lokal bedøvelse, hvis kirurgen skønner det muligt.

I nogle tilfælde kan man ikke rette skelen ved en enkelt operation, og det kan blive nødvendigt at operere igen på et senere tidspunkt. Skelen kan også ændre sig senere i livet. Det kan da blive nødvendigt at operere igen.

Før operationen

Forundersøgelsen i øjenklinikken

Inden operationen vil De blive undersøgt af øjnlægen og skeleterapeuten. De udmåler, hvor meget De skeler, og øjnlægen, der foretager skele operationen, afgør hvilken operation, der er mest hensigtsmæssig. Hvis De skal i fuld bedøvelse, skal De også tale med en anæstesilæge. Det er vigtigt at deres blodtryk er velreguleret og normalt på operationsdagen, ellers risikerer De, efter anæstesilægens vurdering, at operationen vil blive aflyst. Derfor er det hensigtsmæssigt, at De konsulterer egen læge med henblik på blodtrykskontrol og evt. regulation en til to måneder før operationen.

Forholdsregler før operation

For at sikre mindst mulig blødning under operationen er det nødvendigt med følgende forholds regler:

De skal undgå indtagelse af fiskeolie, Gingo Biloba og hvidløgspiller 7 dage forinden.

Endvidere skal De 7 dage forinden undgå medicin, der indeholder acetylsalicylsyre, dvs. Kodimagnyl, Albyl, Idotyl og Hjertemagnyl. Gigtmedicin / smertestillende NSAID tabletter dvs. Ibuprofen, skal pauseres i 7 dage inden operationen.

Hvis De er i antikoagulationsbehandling med blodfortyndende medicin f.eks Marevan, skal denne være i niveau før operationen. Har De vaskulære proteser, kunstige hjerteklapper eller tidligere haft blodpropper, kan De dog fortsætte behandlingen, dog således at INR holdes på 3 eller derunder. Hvis De har atrieflimmer uden tidligere blodpropper, kan behandlingen pauseres 3 dage før det planlagte indgreb. Indgrebet gennemføres, hvis INR er på 1.5 eller derunder.

Plavix/Clopidogrel skal dog pauseres 5 dage inden operationen.

“Nye antikoagulantia” dvs Eliquis og Arixtra 1 døgn mens Pradaxa og Xarelto, skal pauseres 2 døgn inden operation og genoptages dagen efter.

Eventuel pausering af antikoagulationsbehandling og/eller anden form for blodfortyndende medicin foregår kun efter aftale med patientens egen læge.

På operationsdagen

De møder på øjeklinikken i henhold til aftale. Tidspunktet for operationen går efter alder og tilstedeværelsen af sukkersyge. Hvis de skal opereres i fuld bedøvelse vil de først komme ind til samtale og konsultation med anæstesilægen der skal bedøve Dem. De vil derefter blive fulgt til operationsstuen, hvor De vil blive modtaget af operationsteamet. Hvis De tager medicin til daglig skal De medbringe denne, også inhalations medicin for astma selvom denne kun tages sporadisk. Hvis De lider af søvnapnø, skal iltapparat medbringes. Vanddrivende medicin skal ikke tages om morgenen på operationsdagen. Operationen varer typisk ca. 60 minutter, derudover tager det tid at blive bedøvet og vækket igen.

Bedøvelse

Hvis De skal opereres i **lokal bedøvelse**, er det vigtigt, at spise og drikke som vanligt. Dette for at undgå lavt blodsukker og ildebefindende under operationen. De vil blive tilbudt en beroligende pille 20 minutter før operationen og de vil få bedøvende gele lagt på det øje der skal opereres ligeledes ca 20 minutter inden operationen.

Hvis De skal opereres i **fuld bedøvelse er det vigtigt at de overholder faste-reglerne**. Inden bedøvelsen vil anæstesilægen stille spørgsmål om Deres helbredstilstand, som kan have betydning for bedøvelsen. De spørges om allergi, den medicin De tager og særlige forhold ved tænder og mundhule. De får også lejlighed til at stille spørgsmål om bedøvelsen. Lægen vil eventuelt også undersøge Dem. Anæstesilægen vil informere om Deres bedøvelse, og hvordan den bedst tilpasses Deres behov samt om eventuelle risici. Besøg eventuelt www.kbhskelen.dk for mere information.

Faste ved fuldbedøvelse

De skal faste og tørste fra midnat på operations dagen. Det er vigtigt af hensyn til Deres sikkerhed, at De overholder de angivne tidspunkter. Personlige genstande og make-up: Smykker og ure tages af inden bedøvelsen.

Af hensyn til Deres sikkerhed skal kontaktlinser og piercinger i ansigt og mundhule fjernes. Det samme gælder i særligt høj grad make-up.

Modtagelse på operationsstue og forberedelse: Bedøvelsen foregår på operationsstuen.

Når De ligger på lejet, sættes elektroder på huden (hjerterovervågning), manchetter på overarmen (blodtryksmåling) og en lille blød klemme på en finger (måling af ilt i blodet). Der vil blive lagt et drop i en blodåre på hånden eller armen.

Fuldbedøvelse

Foregår ved indsprøjtning af sovemedicin gennem droppet, og De falder hurtigt i søvn. Når operationen er slut, vågner de på operationslejet. Anæstesilægen og anæstesisygeplejersken overvåger Dem under hele bedøvelsen.

Børn og unge (10-14 år) og andre med nåle/stikke skræk kan have glæde af anvendelse af Emla plaster. Emla er et plaster med et lokalbedøvelsesmiddel.

Emla kan bedøve huden på stedet og dermed mindske ubehag ved selve stikket.

De skal sætte plastret på 2 timer før operationen på begge håndrygge og begge albuebøjninger. Plasteret skal fjernes lige efter ankomsten til klinikken. Plasteret købes i håndkøb på apoteket.

Bivirkninger efter anæstesen

Risikoen for bivirkninger ved bedøvelse er lille. Kvalme og opkastninger behandles let medicinsk. Allergiske reaktioner forekommer yderst sjældent.

Komplikationer ved bedøvelse

Ved normal helbredstilstand er risikoen for komplikationer lille. Anæstesilægen informerer hver patient under samtalen om en eventuel risiko og betydningen heraf.

Operationen

Operationen varer ca. en time. Derudover tager det tid at blive bedøvet og vækket igen.

For at korrigere for skelen opererer skelekirurgen på øjenmusklerne, som sidder udvendigt på øjet. Muskernes længde og/eller tilhæfningssted på øjeæblet ændres, hvormed øjenstillingen bliver parallel. Dette foretages med klassik avanceret mikrokirurgi med suturer. Der anvendes en skjult justerbar sutur-teknik, hvormed man kan justere resultatet efterfølgende. Dette er nødvendigt hos ca 10%.

Suturerne vil forsvinde af sig selv indenfor 6-8 uger

Komplikationer ved operationen

Egentlige komplikationer er sjældne, da kun 1 ud af 50.000 patienter oplever infektion, blødning eller nedsat syn efter operationen.

Efter operationen

Efter operationens afslutning lægges en øjenklap over det opererede øje, denne kan som regel fjernes efter 3 timer.

Opvågningen

Efter operationen følges De til opvågningsstuen som er lokaliseret lige ved siden af operationsstuen. I opvågningsstuen overvåges De af anæstesisygeplejerske (ca. 1 time), indtil alle parametre er stabile. Herefter kan De komme hjem.

Smertebehandling efter operationen

I de første timer efter operationen aftager virkningen af bedøvelsesmidlerne. For at lindre smerterne, kan sygeplejersken give ekstra smertestillende hvis nødvendigt. De næste dage kan De ved behov tage milde smertestillende midler, voksne: 2 tablet Paracetamol 500 mg (Pinex, Pamol, Panodil) max. x 4 dagligt evt. suppleret med tablet Ibuprofen (Burana) 400mg max. x 3 dagligt i 3 dage ved behov. For børn og unge (10-14 år) samt voksne med vægt under 40 kg er doseringen efter vægt.

Øjendråber efter operationen

Forebyggende øjendråber (Spersadex/HTP) skal anvendes regelmæssigt de tre første uger efter operationen i det nyopererede øje: 5 gange dagligt den første uge, dernæst 4 gange dagligt i anden uge og derefter 3 gange dagligt i tredje uge. Dråberne forebygger infektion og mindsker hævelse af slimhinden som typisk ses i tiltagende grad i den første uge. Denne slimhindehævelse bør ikke lede til bekymring. Bivirkninger til øjendråberne inkluderer sur smag i munden ca. 10 min. efter drypning. Hos enkelte disponeret personer, kan dråberne give trykforhøjelse efter ca. 8-10 dage p.g.a. steroid indholdet. Derfor foretages trykmåling ved ét uges kontrollen. Som udgangspunkt ordineres dråber uden steroid, til disponerede patienter, herunder grøn stær patienter. Dråberne lægges ud på receptserveren i forbindelse med aftale til operationen. Dråberne skal således afhentes på apoteket før operationen.

Udskrivelse og forholdsregler

Når De er vågen og frisk efter anæsthesien, dvs. når De har spist, drukket og har haft vandladning, må De efter aftale med anæstesilægen tage hjem. Inden De hjemsendes, vil De blive tilset af øjenkirurgen (Helena Hesgaard), som vil informere om operationen, forholdsregler herefter og videre kontrolprogram.

De må ikke selv køre bil eller tage med offentlige transportmidler det første døgn, som følge af mulige eftervirkninger af bedøvelse og operation. Det er således nødvendigt at aftale, at en pårørende kan hente Dem på operations dagen ca. 1 time efter operationens startstidspunkt. Afhentning skal være aftalt inden operationen, da man ikke må tage alene hjem. Patientens pårørende (én) bedes møde i klinikken med henblik på afhentning af patienten 1 time efter den aftalte operationstid. Der vil typisk være ventetid i opvågningen indtil patienten er klar til udskrivelse.

Kontrol efter operationen

De skal møde til kontrol ved kirurgen (Helena Buch Hesgaard) dagen efter operationen hvor en eventuel justering (1/100) finder sted. Desuden foretages der kontrol 1 uge efter operationen, 4 uger efter operationen, samt efter behov. Alle kontroller foregår i øjenklinikken dvs. samme sted som operationen. Hvis De ser dobbelt, er det ikke tilladt føre motorkøretøj.

Efter operationen kan den nye øjenstilling være under- eller overkorrigeret. Dette kan rettes indenfor 48 timer, hvis der er anvendt justerbar sutur teknik. Supplerende operation kan senere blive nødvendig da øjenmuskler giver sig/slappes med tiden.

Der kan forekomme forbigående dobbeltsyn efter operationen. Dette kan være intenderet for at opnå bedre langtidsresultat. Dette forsvinder sædvanligvis efter 1-2 uger. Der kan tilkomme lettere øjenbetændelse som reaktion på trådene i slimhinden. Disse vil falde ud af sig selv, efter 2-3 uger. Enkelte kan reagere allergisk overfor tråd eller øjendråber.

Der udleveres et akut nummer (61 77 77 93) så De altid kan komme i kontakt med kirurgen ved behov og spørgsmål. I nogle tilfælde tilrådes fortsat kontrol i skeleklunikken, i andre tilfælde afsluttes forløbet.

Hvordan føles øjet efter operationen?

Øjet er efter operationen ofte rødt i tiltagende grad de første dage og derefter i aftagende grad over 6 til 9 måneder. De første dage kan der være en del smerter fra øjet, som afhjælpes med smertestillende medicin. Man kan se en smule dobbelt efter operationen. Det kan skyldes hævelse i øjet eller tilvænning til den nye øjenstilling. Det forsvinder oftest i løbet af de første uger.

Man kan mærke en sandkornsfornemmelse i øjet, hvilket skyldes de selvopløselige tråde, som slimhinden i øjet er syet sammen med. Disse gener aftager efter 1-3 uger.

Hvad skal De efter operationen?

For at undgå infektion skal øjet dryppes i 3 uger med antibiotika dråber (Spersadex eller HTP). Recepten skal indløses på apoteket før operationen. Der kan ved behov instrueres i øjendrypning.

I de første uger efter operationen vil øjet væske en del og øjenomgivelserne kan med fordel vaskes med en fnugfri vatrondel/gazeserviet vædet med sterilt saltvand eller koldt kogt vand. Tag en ny ren vatrondel hver gang øjet renses. Efterfølgende skal øjet dryppes med antibiotika.

Hvad må De efter operationen

Skole eller lettere arbejde kan som regel genoptages efter en 1 uge. De må læse, se TV, bruge computer og gå ture.

Hvad må De ikke efter operationen?

Øjenmusklerne er ca. 3 uger om at vokse fast igen efter operationen, og i denne tid skal voldsom fysisk anstrengelse undgås (inklusive sport og cykling). **De skal undgå at gnide i det opererede øje.** De aftaler med øjenlægen, hvor længe det vil være fornuftigt at være sygemeldt. Det vil typisk være 1 uge.

De skal undgå at få vand og snavs i øjet de første 3 uger efter operationen.

De må ikke komme i svømmehal, havvand, karbad, spabad eller lignende. De må ikke opholde Dem i meget støvede eller snavsede omgivelser (f.eks. hestestald i 3-4 uger). De må ikke anvende sminke i 3 uger og kontaktlenser kan ikke anvendes i 4 uger på det nyopererede øje.

Udvidet frit sygehusvalg

Hvis De ønsker udvidet frit sygehusvalg pga. lang ventetid i det offentlige, kan De ringe til Patientvejledningen på +45 38649900 m.h.p. omvisitering og indgåelse af aftale om det kirurgiske forløb. Nedenfor kan De finde information om udvidet frit sygehusvalg. Pr. 1. januar 2013 er der indført nye regler for, hvor lang tid De som patient må vente på et offentligt sygehus, før De får ret til at blive behandlet på et privat sygehus eller klinik i stedet. Reglerne betyder, at De som udgangspunkt fremover må vente 2 måneder på behandling, hvor fristen tidligere var én måned, med mindre, at De er alvorligt syg. Kan man i det offentlige ikke leve op til det krav, har man som patient ret til gratis behandling i privat regi.

Hvordan kan De blive henvist i Københavns Øjen- og skeleklunik

Du kan vælge behandling på Københavns Øjen- og Skeleklunik, da vi har aftale med regionerne om skele operationer. Bed Deres hjemsygehus om at oplyse behandlings-koden, på Deres operationstype. På www.sygehusvalg.dk kan De indtaste denne behandlingskode og det vil derefter fremgå at Københavns Øjen- og Skeleklunik står registreret under denne kode, og De har således ret til at blive viderehenvist til os.

De skal blot bede Deres sygehus i Deres hjemregion om, at sende os en henvisning. Er De i tvivl, så ring endelig til os på 3154 2546 eller til patientvejlederen i Deres bopælregion. Rådgivning i Sygehusvalg kan kontaktes på +45 3864 9900.

Hvordan får De en tid efter De er blevet henvist?

Efter vi har modtaget en henvisning fra Deres hjemregion, indkalder vi Dem pr. brev eller pr. telefon. Hvis tiden ikke passer Dem, er De velkommen til at kontakte os for evt. ændring på tlf 3154 2546.

Hvis De vil læse mere om det udvidede frie sygehusvalg, kan De læse mere på www.sygehusvalg.dk eller læse brochuren "Sygehusvalg sept 2013" fra Ministeriet for sundhed og forebyggelse.

Kontakt

Har De spørgsmål er De velkommen til at ringe i vores telefontid hverdage kl. 8.30 – 11.00 på telefon 3154 2546, & ved akut opstået behov på Tlf. 6177 7793.

Praktiske oplysninger

De vil indenfor 2 måneder efter forundersøgelsen få tilbudt en dato for operationen og kontroller.

De vil modtage SMS-påmindelse 2 dagen før. Afbud, om nødvendigt, skal ske senest 3 dage inden den planlagte operation. Ved udeblivelse fremsendes en afgift på kr. 500. Husk at gå på apoteket for at hente: smertestillende medicin Pamol & Ibuprofen, øjendråber Spersadex og evt smertelindrene Emla plaster.

COVID-19 relaterede forholdsregler

Pårørende bedes bære maske og kun én pårørende pr. patient modtages i klinikken. Patienten skal kort før operationen testes for COVID-19, og vil blive kontaktet få dage før operationen af klinikens sekretær vedrørende dette.

Ved positiv COVID-19, udskydes operationen i flere måneder og efter aftale. Der modtages ingen patienter eller pårørende der har symptomer på luftvejsinfektion (hoste og lign.).

For yderligere information bedes De kontakte kliniksekretariatet.

Venlig hilsen

Helena Buch Hesgaard

Øjenlæge, skelekirurg, Overlæge, PhD

Europæisk certificeret speciallæge i øjensygdomme (FEBO)

Jægersborgvej 66 A, 2

2800 Lyngby

Telefon til sekretær: 3154 2546, og ved lægelige spørgsmål: 6177 7793